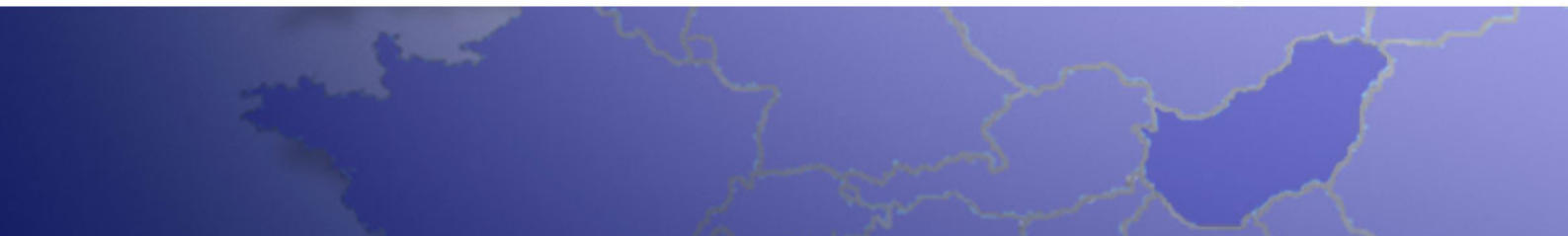

GYÓGYSZERIPAR MUNKAERŐPIACA MAGYARORSZÁGON

ÁGAZATI ELEMZÉS

2006

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	3
1. Foglalkoztatottság	4
2. Munkabér	6
3. Termelékenység	8
4. Végzettség	11
5. Regionális trendek	13
Mellékletek	16

Vezetői összefoglaló

Stabil foglalkoztatottsági mutató az ágazatban

A gyógyszeriparban dolgozók száma az elmúlt négy év során kismértékben változott csupán. Jelenleg közel 15 ezer alkalmazott dolgozik a gyógyszeriparban, melynek egy jelentős részét képezik a szellemi foglalkozásúak. A foglalkoztatást tekintve magas a koncentráció, a négy legnagyobb magyarországi gyógyszergyártó csoportnál (Richter, Sanofi-Aventis, Egis, Teva) dolgozik a foglalkoztatottak közel négyötöde.

Nemzetközi összehasonlításban a középmezőnyben van Magyarország az ágazat súlyát tekintve

A hazai gyógyszeriparban dolgozók aránya a feldolgozóiparon belül az EU más tagállamaival összevetve a középmezőnyben található. A 2% körüli arány megegyezik Ausztria, Németország és Olaszország megfelelő adatával. Az EU-ban a legnagyobb szerepe a foglalkoztatásban Írországnak, Dániának és Belgiumnak van a gyógyszeriparnak, ahol az ágazat részesedése eléri a 3-4%-ot is. Mindez azt jelenti, hogy a hazai gyógyszeripar szerepe nem kiugróan magas nemzetközi összehasonlításban, de ennek ellenére jelentős szerepe van a foglalkoztatásban. A többi új tagállam közül csupán Szlovéniában van nagyobb szerepe a gyógyszeriparnak a foglalkoztatásban.

Az ágazati bérek az iparági átlaghoz képest magasak...

Mivel az ágazatban magas a szellemi tevékenységet folytatók aránya (közel fele), így az ágazatban a munkabérek is magasabbak az ipar legtöbb ágazatához képest. Ez utóbbihoz képest az ágazat átlagos bruttó bérei több mint 75%-kal voltak magasabbak 2004-ben, igaz a rés csökkent az ipari átlagbér és az ágazati átlagbér között a 2000 és 2004 közötti időszak során.

...de nemzetközi összehasonlításban alacsonyak

Nemzetközi összehasonlításban a hazai gyógyszeripari munkabérek - az ország fejlettségével összhangban - az alacsonyabb bérű országok csoportjához tartozik. Ennek ellenére a hazai gyógyszeripari bérek az új tagországok közül a második legmagasabb Szlovénia mögött. Azonban még így is csupán a negyede a hazai munkaerő költsége a „listavezető” Dániához képest.

Kiváló fajlagos munkaerőköltség-mutatók hazánkban a régió és az EU más országaival összehasonlítva

A termelékenységet nézve a magyarországi gyógyszeripari alkalmazottak az európai élmezőnyben vannak és Írország után Magyarország az egyik legkedvezőbb befektetési helyszín ebből a szempontból. Egységnyi hozzáadott érték előállítására Magyarországon az egyik „legolcsóbb” az Európai Unióban, és még a jelentősen alacsonyabb munkabérrel rendelkező Romániát és Bulgáriát is megelőzi e tekintetben.

1. Foglalkoztatottság

Stagnáló foglalkoztatottsági szint...

A gyógyszeriparban dolgozók száma az elmúlt négy év során kismértékben változott, ugyanakkor a tendenciák érdekesek. 2001-ig a gyógyszergyártás követte a hazai ipari tendenciát, vagyis egyre kevesebben dolgoztak ebben az iparágban, azonban 2001-et követően a gyógyszergyártásban dolgozók száma folyamatosan emelkedett és 2003-ban már ismét ugyanannyian dolgoztak az iparágban, mint három évvel korábban. 2004-ben közel 480-nal többen dolgoztak a gyógyszergyártásban, mint 4 évvel korábban, míg az iparban dolgozók száma folyamatosan csökkent ezen időszak alatt. Mindez azt jelenti, hogy az ágazatot nem érintette az az általános tendencia, hogy egyre kevesebben dolgoznak az ipari ágazatokban.

...de növekvő részarány az iparon belül

Az ágazatban dolgozók aránya a teljes iparban foglalkoztatottakhoz viszonyítva valamelyest nőtt az elmúlt négy évben, 1.7%-ról 1.9%-ra. Ez a növekedés azonban csupán kisebb mértékben köszönhető az ágazatban dolgozók számának növekedésének, nagyobb részben inkább az ipari foglalkoztatottak számának, vagyis a bázisszámnak a jelentős csökkenésének köszönhető.

Magas koncentráció a munkaerőpiacon

A négy legnagyobb gyógyszergyártónál (Richter, Egis, Sanofi-Aventis, Teva csoport) dolgozik a gyógyszergyártásban foglalkoztatottak 79%-a, vagyis közel 11 700 ember. A legtöbb embert a Richter Gedeon alkalmazza (Magyarországon 4 750 embert, külföldön további 860 embert), ezt követi az Egis (2 730 fő), a Teva csoport (2 400 fő) és a Sanofi-Aventis (1 810 fő). A koncentráció tehát igen magas a foglalkoztatást tekintve.

Magas a szellemi munkát végzők aránya

Az iparban dolgozók többsége fizikai munkát végez, 2004-ben az ipari foglalkoztatottak 77%-a tartozott ebbe a kategóriába. A gyógyszergyártás esetében ez az arányszám nem ennyire magas, vagyis a szellemi munkát végző alkalmazottak aránya magasabb az ipari átlaghoz viszonyítva. Az elmúlt évben a fizikai és szellemi munkát végzők nagyjából egyforma számban voltak jelen a gyógyszergyártásban (52%-48%).

Azonban jelentős különbség a szellemi és fizikai munkát végző alkalmazottak között, hogy míg a fizikai alkalmazottak száma lényegében nem változott az elmúlt évben, addig a szellemi munkát végző alkalmazottak száma több mint 400-zal (+6,7%) nőtt.

Az ágazatot a gyógyszerkészítmény-gyártás uralja

Az alkalmazottak létszámát nézve az is jól látszik, hogy a gyógyszeralapanyag gyártás lényegesen kisebb alágazat, mint a gyógyszerkészítmények gyártása. Az alkalmazottakat tekintve az előbbi alágazat részaránya 3.4%. Érdekeség ugyanakkor, hogy a gyógyszeralapanyag gyártásában a szellemi foglalkoztatottak száma közel felére csökkent az elmúlt négy év során, így a fizikai dolgozók aránya 63%-ra emelkedett a korábbi 47%-ról.

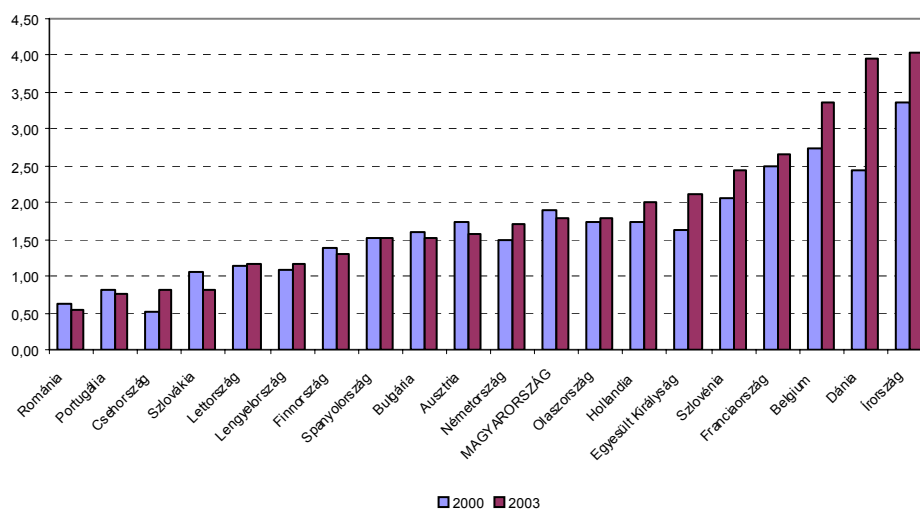
Nemzetközi összehasonlításban a középmezőnyben van

A hazai gyógyszeriparban dolgozók aránya a feldolgozóiparon belül az EU más tagállamaival összevetve a középmezőnyben

Magyarország az ágazat súlyát tekintve

található. Az említett 2% körüli arány megegyezik Ausztria, Németország és Olaszország megfelelő adatával. Az EU-ban a legnagyobb szerepe a foglalkoztatásban Írországnak, Dániának és Belgiumnak van a gyógyszeriparnak, ahol az ágazat részesedése eléri a 3-4%-ot is. Mindez azt jelenti, hogy a hazai gyógyszeripar szerepe nem kiugróan magas nemzetközi összehasonlításban, de ennek ellenére jelentős szerepe van a foglalkoztatásban. A többi új tagállam közül csupán Szlovéniában van nagyobb szerepe a gyógyszeriparnak a foglalkoztatásban.

1. diagram:A gyógyszeripari dolgozók aránya a feldolgozóiparban néhány kiválasztott európai országban, 2000-2003 (%)

Forrás: Eurostat, saját számítások

2. Munkabér

Magas átlagkereset az ágazatban

Az ágazatban dolgozók keresetét vizsgálva a következő megállapításokat tehetjük. Egyrészt, az ágazati átlagkereset növekedése kismértékben ugyan, de elmaradt az ipari átlagos kereset növekedésétől mind a bruttó, mind a nettó keresetet vizsgálva. Másrészt, e tényezők ellenére is az ágazat átlagkeresete lényegesen meghaladja az iparban dolgozók átlagkeresetét mind a bruttó fizetés (1.76-szorosan), mind a nettó fizetés (1.54-szorosan) esetében. Harmadrészt, a fenti két tényező eredőjeként az ágazati és az ipari átlagos fizetések közeledtek egymáshoz az elmúlt négy évben, a különbség a bruttó fizetés esetében 1.82-szorosról csökkent 1.76-szorosra. Negyedik megállapítás, hogy a két alágazat között jelentős a jövedelmek átlagos letérése a gyógyszerkészítmény gyártói alágazat javára. Ez utóbbi alágazatban dolgozók (bruttó) keresete 1.41-szorosa a gyógyszeralapanyag alágazatban dolgozóknak.

1. táblázat: Bruttó havi átlagbér alakulása a gyógyszeriparban, 2000-2004 (Ft)

Ágazat	2000	2001	2002	2003	2004
Gyógyszeralapanyag gyártása	159 910	187 751	145 777	167 833	178 433
Gyógyszerkészítmény gyártása	166 482	186 679	212 645	228 598	251 302
Gyógyszergyártás	166 211	186 724	210 191	226 627	248 857
Vegyí anyag, termék gyártása	140 798	160 474	180 451	195 994	216 035
Feldolgozóipar	88 555	101 703	114 720	124 742	136 837
Ipar	91 553	104 803	118 206	128 829	141 443

Forrás: KSH

A nagyoknál még magasabb keresetek

A három legnagyobb gyógyszergyártók közé tartozó vállalat (Richter Gedeon, Egis, Sanofi-Aventis) esetében az átlagfizetés az ágazati átlagnál magasabb volt 2004-ben. A legmagasabb átlagfizetéssel a Sanofi-Aventisnél dolgozók rendelkeztek, egészen pontosan 358 000 forintos bruttó havi átlagfizetést kaptak az itt dolgozók 2004-ben. Ezt követte az Egis, ahol a bruttó havi átlagfizetés 294 700 forint volt ez időszakban, végül a Richternél 260 000 forint volt az átlagfizetés. Természetesen a jelentős különbséget az eltérő foglalkoztatotti struktúra is számottevő mértékben befolyásolhatta.

Anyagilag megbecsült fizikai dolgozók

A kereseteket érdemes tovább bontani fizikai és szellemi alkalmazottakra. Ez esetben további megállapítások tehetők. A fizikai alkalmazottak esetében a differencia az ipari átlaghoz képest lényegesen nagyobb, mint a szellemi munkát végzők körében, azonban mindkét esetben a gyógyszeripari fizetések magasabbak az ipari átlagnál. A szellemi alkalmazottak esetében az eltérés 1.27-

*Dinamikusan
növekvő fizetések
az ágazatban*

szoros, míg ez az érték a fizikai dolgozóknál 2004-ben elérte az 1.73-at.

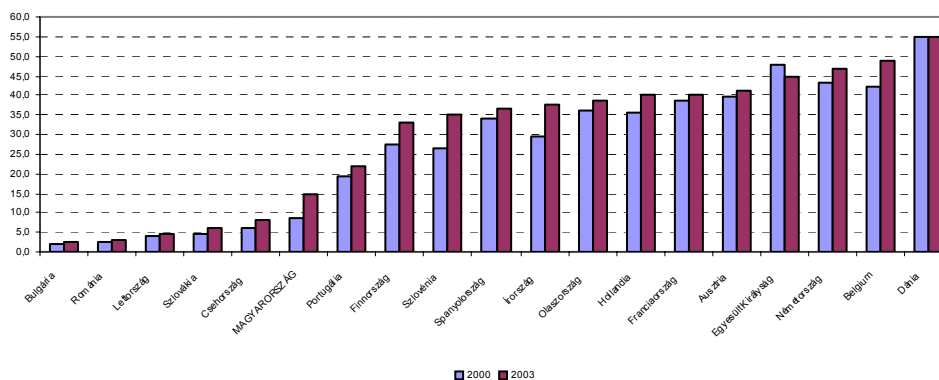
Szintén lényeges különbség a fizikai és a szellemi foglalkozást végző alkalmazottak kereseteinek alakulása között, hogy míg a szellemi alkalmazottak esetében a differencia csökkent az ipari átlaghoz képest az elmúlt négy évben, addig a fizikai dolgozók esetében éppen ennek ellenkezője volt megfigyelhető. A gyógyszeralapanyag alágazatban a fizikai dolgozók bruttó bére 85%-kal, a gyógyszerkészítmények alágazatban dolgozóké pedig 56%-kal nőtt a 2000-2004 közötti időszakban, így mindkettő gyorsabban nőtt az ipari átlagnál (50%).

Érdekesség a gyógyszeralapanyag gyártó alágazatnál a szellemi foglalkoztatottak átlagbérének csökkenése, amely alapvetően a szellemi alkalmazottak számának csökkenésével van összefüggésben, vagyis főként a magasabb fizetésű szellemi alkalmazottak kerültek ebből az alágazatból. Ennek köszönhető, hogy a korábbi visszaesés után ezen alágazatban a szellemi foglalkoztatottak bére 2004-ben ismét éppen annyi volt, mint 2000-ben. Mindez azt is jelenti, hogy a korábbi jelentős differencia az ipari átlagbérhez képest eltűnt, sőt, 2004-ben az alágazatban dolgozó szellemi alkalmazottak bére alacsonyabb volt az ipari átlagbérnél.

*Alacsony
bérköltségek
Magyarországon az
EU már
tagországaihoz
viszonyítva*

Nemzetközi összehasonlításban a hazai gyógyszeripari munkabérek - az ország fejlettségével összhangban - az alacsonyabb bérű országok csoportjához tartozik az Eurostat adatai alapján. Ennek ellenére a hazai gyógyszeripari bérek az új tagországok közül a második legmagasabb Szlovénia mögött. Az alábbi ábrán jól látható, hogy a bérek jelentős mértékben (közel 70%-kal) emelkedtek 2000 és 2003 között Magyarországon, és evvel hazánkban nőtt az egyik legdinamikusabban a gyógyszeripari bérköltség. Azonban még így is csupán a negyede a hazai munkaerő költsége a „listavezető” Dániához képest.

2. diagram: Egy foglalkoztatottra jutó bérköltség a gyógyszeriparban, 2000-2003 (ezer euró)

Forrás: Eurostat

3. Termelékenység

Magas termelékenység hazai viszonylatban

Az egy alkalmazottra jutó ipari termelés fontos mutatószám, amely érdekes képet mutat a gyógyszergyártás elmúlt időszakának tendenciáiról. Ez alapján azt lehet mondani, hogy a gyógyszeralapanyag gyártás alágazatban alapvető változások történtek, hiszen alig fél évtized alatt több mint 2.61-szeresére nőtt az egy alkalmazottra jutó termelés értéke, míg a gyógyszerkészítmények esetében ez a mutató 1.55. Ezek a mutatók tehát jól tükrözik, hogy jelentősen csökkent a gyógyszeralapanyag gyártásban dolgozók száma, és ezáltal nőtt a hatékonyság is. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy még így is jelentős elmaradás van a gyógyszeralapanyag gyártói alágazat és a gyógyszerkészítmény alágazat egy alkalmazottra jutó ipari termelési értékek között, hiszen utóbbi közel kétszerese az előbbinek. Az utóbbi egyébként az ipari átlagtól is elmarad.

2. táblázat: Egy foglalkoztatottra jutó termelés értékének alakulása, 2000-2004 (millió Ft/fő)

Ágazat	2000	2001	2002	2003	2004
Gyógyszeralapanyag gyártása	5.8	7.6	10.1	14.1	15.2
Gyógyszerkészítmény gyártása	17.5	20.7	21.1	25.4	27.1
Gyógyszergyártás	17.0	20.1	20.7	25.1	26.7
Vegyí anyag, termék gyártása	21.3	22.8	23.9	26.7	30.2
Feldolgozóipar	14.0	15.1	15.3	16.9	19.4
Ipar	14.6	15.9	16.3	18.0	20.7

Forrás: KSH, saját számítások

Iparági átlagnál lassabban bővülő munka-termelékenység

Egy másik, hasonlóan fontos mutatószám a munkatermelékenység változása, amely egyben kiszűri az árváltozások hatását is. Ez alapján az a korábban már leírt tényező figyelhető meg, hogy a termelés értéke nem a munkatermelékenység javulásából adódott, hanem az árváltozásból, a magasabb hozzáadott érték termeléséből.

3. táblázat: A gyógyszeripari munkatermelékenység alakulása, 2000-2004 (előző év=100)

Ágazat	2000	2001	2002	2003	2004
Gyógyszeralapanyag gyártása	86,5	108,7	127,1	140,7	105,7
Gyógyszerkészítmény gyártása	100,3	99,2	97,6	118,7	104,5
Gyógyszergyártás	100,1	99,3	98,3	119,4	104,3
Vegyí anyag, termék gyártása	116,5	99,7	105,3	108,6	106,7
Feldolgozóipar	118,9	104,3	104,3	110,6	111,7
Ipar	117,7	104,8	104,4	110,2	110,8

Forrás: KSH

E mutatók alapján az ágazat munkatermelékenységének növekedési üteme elmaradt az elmúlt években mind a feldolgozóipari, mind az ipari átlagtól (azonban még mindig lényegesen magasabb). A gyógyszeralapanyag gyártói alágazat azonban kivételt képez ez alól a korábban említett tényezők miatt, azonban csekély súlya miatt nem befolyásolta a teljes ágazat tendenciáját.

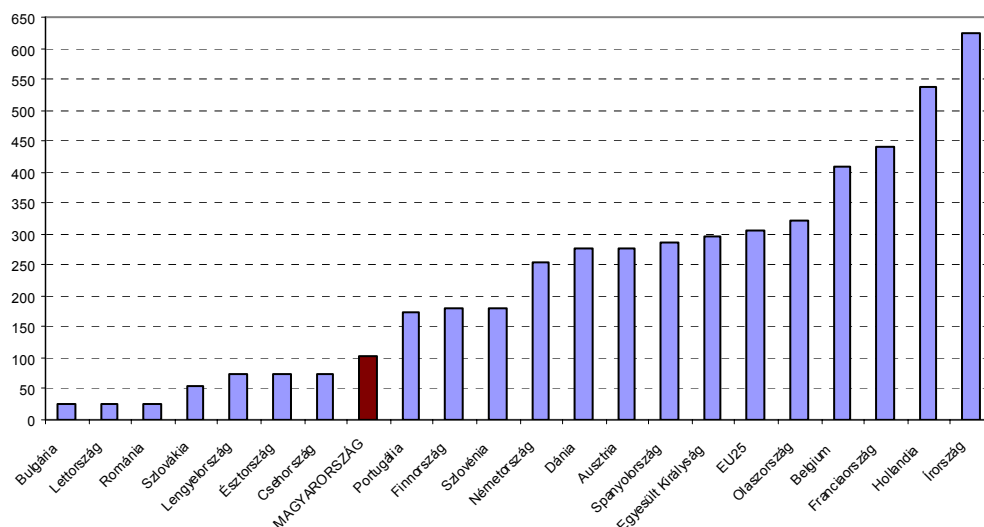
Jelentős az árváltozások hatása a termelékenység alakulásában

A gyógyszergyártás fenti termelékenységi mutatóiból az is látszik, hogy az ágazat termelékenységének növekedéséből (+55%), a munkatermelékenység növekedése 22%-ot tett hozzá. A többi az árváltozásokból adódott.

Nagy differencia a hazai és vezető európai gyógyszergyártók között az abszolút számokat tekintve

Ha megnézzük az EU más tagállamaiban a gyógyszergyártás termelékenységét, akkor rendkívül nagy differencia mutatkozik a hazai és a nyugat-európai országok között, ez utóbbi javára. Míg Magyarországon az egy foglalkoztatottra jutó árbevétel alig valamivel 100 ezer euró fölötti, addig ez az érték például Belgiumban és Franciaországban 400 ezer euró felett, Hollandiában 500 ezer euró felett, Írországon pedig 600 ezer euró felett van. Azonban érdemes megjegyezni, hogy a hazai gyógyszergyártók elsősorban az olcsóbb generikumok gyártását részesítik előnyben, így nyilvánvalóan a magyarországi gyógyszergyártók árbevétele egy alkalmazottra vetítve alacsonyabb lesz. Ennek ellenére azonban le kell szögezni, hogy a hazai munkaerő nem csupán olcsóbb, de annak termelékenysége is jelenleg elmarad az említett országokétól. Az újonnan csatlakozott tagországok között csupán Szlovénia előzi meg Magyarországot a termelékenységet tekintve, a többi új tagállamban az egy foglalkoztatottra jutó forgalom jelentősen 100 ezer euró alatt maradt a vizsgált időszakban.

3. diagram: Egy foglalkoztatottra jutó termelés néhány kiválasztott európai országban, 2003 (ezer euró/fő)

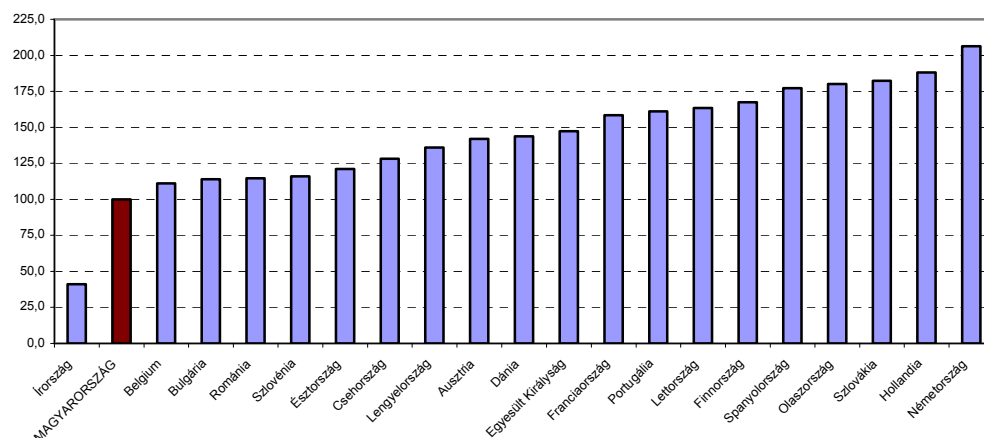

Forrás: Eurostat

Az igazi termelékenységi mutatóban hazánk az egyik legjobb

Az igazi termelékenységet azonban legjobban az ún. fajlagos munkaerőköltség (unit labour cost - ULC) mutatóval tudjuk lemérni, amely a munkaerőköltséget viszonyítja a hozzáadott érték termeléséhez. Ez alapján a kép jelentősen módosul, hiszen Írország után Magyarország az egyik legkedvezőbb helyszín ebből a szempontból és ennek alapján megállapítható, hogy egységnyi hozzáadott értéktöbblet előállításában Magyarországon az egyik legkedvezőbb, vagyis a termelékenysége az ágazatnak versenyképesnek mondható nemzetközi viszonylatban is.

4. diagram: Fajlagos munkaerőköltség néhány kiválasztott európai országban, 2003 (Magyarország=100)

Forrás: Eurostat, saját számítások; Megjegyzés: fajlagos munkaerőköltség a teljes munkaerőköltség és a teljes hozzáadott érték arányaként számolva

4. Végzettség

Jelentős képzési bázist ad az ország a gyógyszeriparnak

A 2004-ben kiadott egyetemi és főiskolai oklevelek mintegy 3,2%-át tették ki gyógyszerészettel összefüggésbe hozható területeken szerzett diplomák; abszolút számuk alig változott az 1990-es évek közepe óta, részesedésük az egyéb képzések gyorsabb expanziója miatt csökkent. E csoporton belül az orvosi képzés emelkedik ki évi közel 1000 végzett hallgatóval. Gyógyszerészképzés három egyetemen folyik, évi mintegy 250 végzett hallgatóval (számuk 2004 óta kissé csökkent). Ehhez adódik évi mintegy 150 fogorvos, 300 vegyész és vegyészmérnök, valamint 200 biológus mint potenciális gyógyszerész kutató.

4. táblázat: Kiadott felsőoktatási oklevelek száma ISCED tanulmányi területek szerint

	2000	2001	2002	2003	2004
Biológia és biokémia	n.a.	160	213	187	229
Kémia	n.a.	117	132	123	120
Vegyészet	n.a.	187	168	220	171
Orvostudomány	945	972	946	866	958
Fogászat	154	198	156	159	154
Gyógyszerészet	236	247	278	264	226
A fentiek összesen	n.a.	1 881	1 893	1 819	1 858
Mindösszesen	n.a.	50 713	53 754	56 331	57 346
Kiemelt képzések aránya a friss diplomák körében	n.a.	3,7	3,5	3,2	3,2

Forrás: Oktatási Minisztérium, Oktatás-statisztikai évkönyv különböző kiadásai; Statisztikai tájékoztató – Felsőoktatás, KSH Egészségügyi Statisztikai Évkönyv 2002.

A posztgraduális képzésben a gyógyszeripari kutatással kapcsolatba hozható képzés súlya jóval magasabb, mint a felsőfokú alapképzésben: a 2004-ben doktori és mesterképzésen részt vevő 7991 diák 23,9%-a, 1911 fő a gyógyszerészettel kapcsolatos tudományterületeken folytatott tanulmányokat; ebből 129-en voltak gyógyszerészhallgatók. A hallgatók létszáma évfolyamonként viszonylag stabil az orvos- és egészségtudományi képzés kivételével. 2004-ben az összes kiadott doktori és mesteroklevél 21,3%-a potenciálisan kapcsolatba hozható a gyógyszeriparral: az összes oklevél 1-1%-át biológus, biokémikus illetve gyógyszerész, 15,2%-át orvos, míg 3,6%-át vegyész doktorjelölt kapta.

5. táblázat: Doktori (PhD) és mesterképzésen (DLA) résztvevők száma (2004)

Tudományág	I. éves	II. éves	III. éves	Összesen	Kiadott oklevelek 2004-ben
Biológia és biokémia	108	114	97	319	10
Kémia	43	49	52	144	30
Vegyészet	47	57	35	139	2
Orvos- és egészség tudományok	299	401	180	880	136
Gyógyszerészet	41	56	32	129	12
A fentiek összesen	538	677	696	1911	190
Mindösszesen	2867	2957	2167	7991	893
<i>Kiemelt képzések aránya</i>	<i>18,8%</i>	<i>22,9%</i>	<i>32,1%</i>	<i>23,9%</i>	<i>21,3%</i>

Forrás: Oktatási Minisztérium, Statisztikai tájékoztató – Felsőoktatás 2004/2005.

Összességében tehát elmondható, hogy 2000 óta az összes frissdiplomás mintegy 3-3,5%-a, körülbelül évi 1800-1900 fő szerez a gyógyszeriparral összefüggésbe hozható (gyógyszerész, orvos, biológus, vegyész) képesítést. A 24-35 éves korosztályban a megfelelő képesítésűek aránya a felsőfokú végzettséggel rendelkezők körében becslésünk szerint hasonló, 3-4% közötti nagyságrendű. Ezen felül évfolyamonként mintegy 550-700 fő végez posztgraduális tanulmányokat e tudományterületeken, és évi közel 200 doktori és mester képesítés születik évente.

5. Regionális trendek

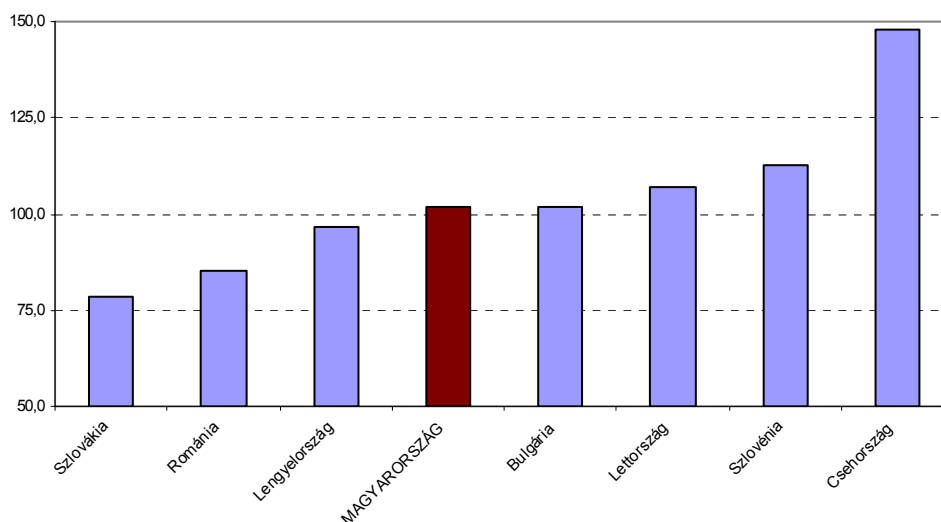
A legjelentősebb gyógyszergyártók Európában

A korábbi EU tagállamokat tekintve a legjelentősebb gyógyszergyártó országok Belgium, Dánia, az Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Írország és Olaszország. Az újonnan csatlakozott országok közül Magyarország mellett Szlovéniában hagyományosan jelentős a gyógyszergyártás a gazdaságban. Szlovéniában a feldolgozóipari termelésen belül a gyógyszeripar aránya eléri a 6%-ot, amely az egyik legmagasabb a 25 tagú EU-ban (csupán Dánia előzi meg 6.5%-kal, a magyar adat 2.7% volt 2003-ban).

Csehországban kiemelkedő a gyógyszeripari foglalkoztatottak számának bővülése

A gyógyszeriparban dolgozók számának alakulását vizsgálva az látható, hogy a közép-kelet-európai régióban a legnagyobb növekedést Csehország érte el, 2000 és 2003 között a másfélszeresére (6500-ról 9600-ra) nőtt az ágazatban dolgozók száma, azonban még így is jelentősen kevesebben dolgoznak az ágazatban, mint hazánkban. A másik véglet Szlovákia, ahol a gyógyszergyártás szerepe lényegesen csökkent a gazdaságban, és ezzel párhuzamosan az ágazatban dolgozók száma is – negyedével – csökkent.

5. diagram: Gyógyszeripari dolgozók számának alakulása a régió néhány országában, 2003 (2000=100)

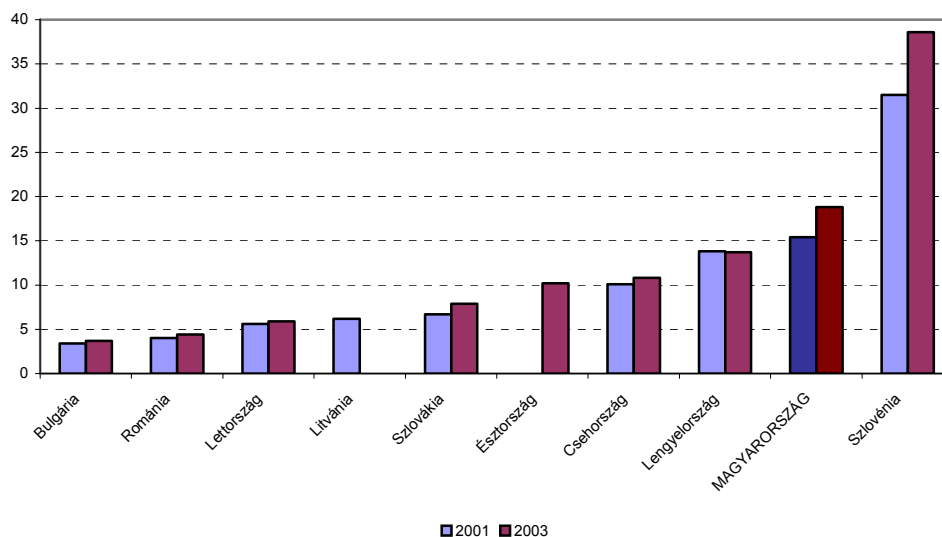
Forrás: Eurostat, saját számítások

Egy főre jutó bérköltség relatíve magas a régió más országaihoz képest...

A munkaerőköltségek alakulását tekintve a magyar gyógyszeripari dolgozók a legdrágábbak közé tartoznak a régióban. A hazai gyógyszeripari dolgozók bér- és járulékköltsége négyszer-öttször magasabb, mint a szomszédos Romániában, vagy Bulgáriában, de a cseh és szlovák munkaerőköltségeknél is hozzávetőleg kétszer magasabb. A KKE-országok között azonban magasan a szlovén munkaerő költsége a legmagasabb, a hazai munkaerőköltségnél is

kétszer nagyobb a szlovén gyógyszeripari dolgozókra jutó bér- és járulékköltség.

6. diagram: Gyógyszeripari dolgozók bér- és járulékköltségének alakulása a régió néhány országában, 2001-2003 (ezer euró)

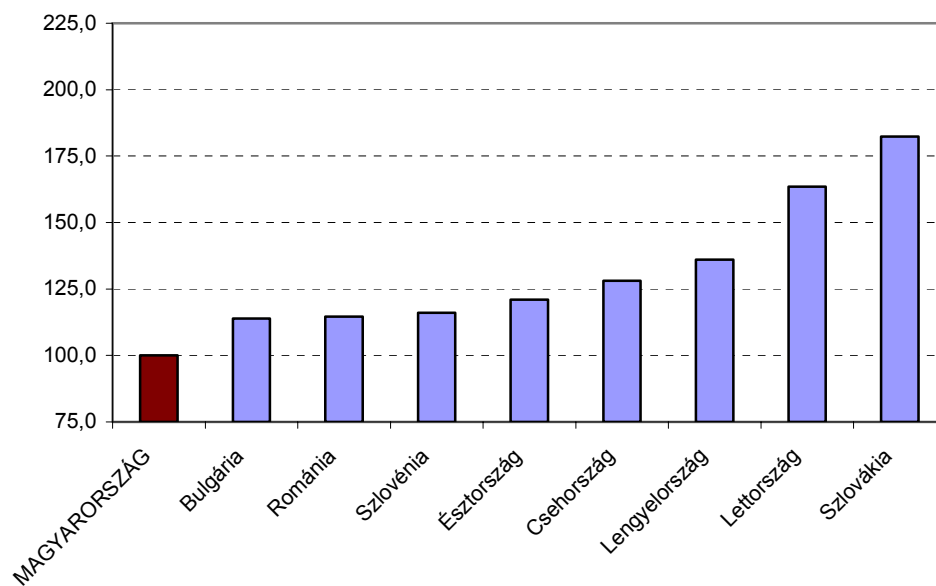

Forrás: Eurostat, saját számítások

...de a fajlagos költség a legalacsonyabb a régióban

Azonban a bér- és járulékköltségek önmagukban nem jelentenek semmit, hiszen érdemes ehhez hozzávenni, hogy hogyan alakult a régióban a termelékenység, amely a munkaerő tényleges költségét adja meg. Ha az egy munkaerő költségét az egy munkaerőre jutó hozzáadott értékéhez viszonyítjuk, akkor az látható, hogy még a legalacsonyabb munkabérű országok (Bulgária, Románia) termelékenysége is elmarad a hazaitól. Vagyis hiába magasabb a magyarországi gyógyszeripari dolgozók munkaerőköltsége, ha relatíve jelentősen magasabb hozzáadott értéket termelnek a régió más országainak munkaerejéhez képest.

7. diagram: Gyógyszeripari dolgozók termelékenysége a régió néhány országában, 2003 (Magyarország=100)

Forrás: Eurostat, saját számítások

Összességében tehát a hazai gyógyszeripari ágazat munkaerőpiacáról elmondható, hogy annak létszáma stagnált, és bár magas munkaerőköltségek jellemzik a többi újonnan csatlakozott, vagy csatlakozó országokhoz képest, a hazai gyógyszeripari munkaerő rendelkezik a legnagyobb termelékenységi mutatóval a régióban.

Mellékletek

6. táblázat: A gyógyszeriparban dolgozók számának alakulása, 2000-2004 (Összesen, fő)

Ágazat	2000	2001	2002	2003	2004
Gyógyszeralapanyag gyártása	601	593	518	472	502
Gyógyszerkészítmény gyártása	13 719	13 198	13 426	13 800	14 296
Gyógyszergyártás	14 320	13 791	13 944	14 272	14 798
Vegyí anyag, termék gyártása	35 403	34 164	32 991	32 932	32 245
FELDOLGOZÓIPAR	752 934	752 562	746 963	735 465	714 369
IPAR	831 672	824 747	815 335	802 065	778 269

Forrás: KSH

7. táblázat: A gyógyszeriparban dolgozók számának alakulása, 2000-2004 (Fizikai, fő)

Ágazat	2000	2001	2002	2003	2004
Gyógyszeralapanyag gyártása	284	305	332	314	318
Gyógyszerkészítmény gyártása	7 475	7 190	7 136	7 355	7 476
Gyógyszergyártás	7 760	7 492	7 469	7 668	7 794
Vegyí anyag, termék gyártása	21 273	20 450	19 606	19 527	18 667
FELDOLGOZÓIPAR	598 545	599 767	593 332	581 849	561 395
IPAR	651 440	647 324	637 581	624 316	601 488

Forrás: KSH

8. táblázat: A gyógyszeriparban dolgozók számának alakulása, 2000-2004 (Szellemi, fő)

Ágazat	2000	2001	2002	2003	2004
Gyógyszeralapanyag gyártása	317	288	186	158	184
Gyógyszerkészítmény gyártása	6 244	6 008	6 290	6 445	6 820
Gyógyszergyártás	6 560	6 299	6 475	6 604	7 004
Vegyí anyag, termék gyártása	14 130	13 714	13 385	13 405	13 578
FELDOLGOZÓIPAR	154 389	152 795	153 631	153 616	152 974
IPAR	180 232	177 423	177 754	177 749	176 781

Forrás: KSH

9. táblázat: A gyógyszeripari alkalmazottak átlagos havi keresete (Összesen; Ft)

Ágazat	Átlagos kereset	2000	2001	2002	2003	2004
Gyógyszeralapanyag gyártása	Bruttó	159 910	187 751	145 777	167 833	178 433
	Nettó	95 420	109 082	88 851	104 588	109 931
Gyógyszerkészítmény gyártása	Bruttó	166 482	186 679	212 645	228 598	251 302
	Nettó	97 130	107 171	122 990	132 245	142 830
Gyógyszergyártás	Bruttó	166 211	186 724	210 191	226 627	248 857
	Nettó	97 060	107 252	121 737	131 348	141 727
Vegyi anyag, termék gyártása	Bruttó	140 798	160 474	180 451	195 994	216 035
	Nettó	83 449	94 325	106 916	117 467	126 659
FELDOLGOZÓIPAR	BRUTTÓ	88 555	101 703	114 720	124 742	136 837
	NETTÓ	56 123	64 050	74 524	83 713	89 633
IPAR	BRUTTÓ	91 553	104 803	118 206	128 829	141 443
	NETTÓ	57 679	65 604	76 199	85 585	91 801

Forrás: KSH

10. táblázat: A gyógyszeripari alkalmazottak átlagos havi keresete (Szellemi; Ft)

Ágazat	Átlagos kereset	2000	2001	2002	2003	2004
Gyógyszeralapanyag gyártása	Bruttó	235 123	283 710	197 284	232 529	235 824
	Nettó	136 757	160 271	116 304	133 745	135 308
Gyógyszerkészítmény gyártása	Bruttó	221 218	241 451	273 263	292 543	320 245
	Nettó	126 974	136 095	154 999	164 151	175 892
Gyógyszergyártás	Bruttó	221 867	243 355	271 138	291 146	318 069
	Nettó	127 431	137 185	153 917	163 443	174 846
Vegyi anyag, termék gyártása	Bruttó	200 416	224 029	251 546	275 938	298 295
	Nettó	115 159	127 721	143 651	156 348	165 589
FELDOLGOZÓIPAR	BRUTTÓ	158 683	184 031	205 756	227 699	248 091
	NETTÓ	92 925	106 592	120 788	133 950	142 273
IPAR	BRUTTÓ	160 231	184 767	207 123	229 334	250 714
	NETTÓ	93 604	106 813	121 246	134 318	143 393

Forrás: KSH

11. táblázat: A gyógyszeripari alkalmazottak átlagos havi keresete (Fizikai; Ft)

Ágazat	Átlagos kereset	2000	2001	2002	2003	2004
Gyógyszeralapanyag gyártása	Bruttó	78 808	97 284	117 495	135 592	145 795
	Nettó	50 848	60 824	73 777	90 058	95 500
Gyógyszerkészítmény gyártása	Bruttó	120 738	140 910	159 080	172 449	188 754
	Nettó	72 188	83 000	94 705	104 229	112 835
Gyógyszergyártás	Bruttó	119 203	139 158	157 239	170 963	187 015
	Nettó	71 407	82 110	93 778	103 658	112 133
Vegyianyag, termék gyártása	Bruttó	101 141	117 699	131 768	140 589	156 035
	Nettó	62 355	71 848	81 761	90 521	98 264
FELDOLGOZÓIPAR	BRUTTÓ	70 107	80 195	90 376	96 364	105 487
	NETTÓ	46 442	52 936	62 153	69 866	74 799
IPAR	BRUTTÓ	72 191	82 342	92 631	98 997	108 259
	NETTÓ	47 551	54 029	63 242	71 119	76 133

Forrás: KSH